

CARSTEN FENTZ (H)
MAJKEN JOHANSEN (H)
ANNE BIRGITTE LETT (L)
JYTTE LINDGÅRD (H)
LONE REFSHAMMER (H)
MICHAEL STEFFENSEN (H)
IRENE ZEHNGRAFF (H)

NHG Advokater

NIELS HEMMINGSENS GADE 10
POSTBOKS 15
DK-1001 KØBENHAVN K
TELEFAX 33 93 03 10
TELEFON 33 93 03 30

Folketingets Retsudvalg – 3. december 2014

Advokat Jytte Lindgård

Forsæt og uagtsomhed

Juridisk begreb

Voldtægt

Der findes ikke i dag i straffeloven eller andre love en nøjagtig definition af, hvad det vil sige, at en person har forsæt til at begå en forbrydelse.

Der findes heller ikke i lovgivningen nogen definition af, hvad det vil sige, at en forbrydelse er begået ved uagtsomhed.

Det eneste, der findes i loven er, at der i straffeloven er en bestemmelse om, at uagtsomme overtrædelser af straffeloven kun kan straffes, hvis der er en særlig hjemmel til det. Og det er der til en lang række bestemmelser, men ikke til voldtægt.

Den bestemmelse, som Rigsdagen drøftede skulle ind i loven, er helt tilbage fra 1924:

"Forsæt foreligger, naar Gerningsmanden ved sin Handling vil hidføre, hvad der efter Loven kræves til Forbrydelsen, eller anser dennes Indtræden som en nødvendig eller overvejende sandsynlig Følge af Gerningen eller vel kun anser Forbrydelsens Indtræden som mulig, men vilde have handlet, selv om han havde anset den som sikker".

Men den kom aldrig ind i nogen lov.

Inden for forsættet er der flere muligheder. Et direkte forsæt foreligger, hvor han/hun siger, jeg vil begå den pågældende handling, direkte forsæt betyder, at det gerningsmanden gør, nøjagtigt forårsager en bestemt følge.

Hvis gerningsmanden har forsæt til at begå en handling, så er det ligegyldigt om, det lykkes for ham/hende at opnå følgen.

Hvis en gerningsmand har befundet sig i en vildfarelse, kan det få betydning for afgørelsen af skylden. Men det, at en person ikke ved, at det han/hun gør er strafbart, betyder ikke, at personen ikke kan blive straffet., Måske kan det betyde en strafnedsættelse.

I Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelsen betænkning nr. 1534 fra 2012 er forsætlig voldtægt ikke defineret , men rådet fremhæver at forsætsspørgsmålet vil være

1. At gerningsmanden måtte indse at den forurettede ikke var indforstået med det seksuelle forhold og

Straffelovrådet understreger, at et spørgsmål, der hyppigt forekommer i voldtægtssager, er, om det er bevist med den sikkerhed der kræves til domfældelse, at

2. Den forurettede objektivt set blev tvunget til det seksuelle forhold. Det vil sige, at der skal være en sammenhæng mellem volden og truslerne og det seksuelle forhold. Den såkaldte årsagssammenhæng.

Straffelovrådet konkluderer:

”Spørgsmålet vil næsten altid være, om den tiltalte måtte indse, at forurettede ikke frivilligt gik med til det seksuelle forhold.”

Uagtsomhed.

I 1924 forsøgte rigsdagen, at definere uagtsomhed således:

”Uagtsomhed foreligger, naar Gerningsmanden, uden at Lovovertrædelsen kan tilregnes ham som forsætlig, ved sin Handling har tilsidesat den Agtpaagivenhed, som det af hensyn til andres Retsgoder var hans Pligt at udvise”.

I Straffelovrådets betænkning fremhæves det, at det der er afgørende for om en person har handlet uagtsomt, er, om vedkommende objektivt set har tilsidesat de handlenormer, som der anses for rimelige i forhold til den pågældende.

Det er også det man i andre sammenhæng kalder en bonus pater målestok.

Derfor understreges, det i betænkningen, at uagtsomhed i princippet er en individuel målestok idet, der skal tages hensyn til gerningsmandens situation og vedkommendes personlige forudsætninger for at erkende situationens beskaffenhed og handle herefter.

Men det understreges også, at i de fleste spørgsmål om uagtsomhed, anser man at personer normalt har nogenlunde ensartede forudsætninger og at der derfor skal anlægges en målestok, hvor det bedømmes, om gerningsmandens adfærd har fraveget fra den, der under de angivne forhold kunne forventes og kræves af den pågældende.